

СТАНОВИЩЕ

на дисертационен труд за придобиване на
образователната и научна степен "Доктор"

Професионално направление **5.7. Архитектура, строителство и геодезия**,
докторска програма: **Техника на безопасността на труда и противопожарна
техника**, автор на дисертационния труд: **Мете Чедже**, тема на дисертационния труд:
Система за управление на безопасни условия на труд в круизни пристанища

Изготвил становището: **проф. д-р Борислав Георгиев Ангелов**,
Русенски университет „Ангел Кънчев“

1. Актуалност на разработения дисертационен труд

Актуалността на проведеното изследване се обуславя от непрекъснатия стремеж към намаляване на трудовия травматизъм, възникващ в резултат от сложните условия на работа в пристанищата. Основните предпоставки за високото ниво на риска от настъпване на трудова злополука в тази работна среда са неблагоприятните условия на работа на открито и във вода, използването на сложни технически съоръжения, недостатъчната подготовка на персонала за полагане на безопасен труд и наличието на недостатъци в организацията на работния процес.

В предложението ми за изготвяне на становище дисертационен труд е направен анализ на състоянието на условията за безопасен труд в пристанищата на Република Турция, изяснена е методологията за изследване на системата за управление на безопасните условия на труд, проведено е анкетно проучване и въз основа на резултатите от анкетното проучване са направени препоръки за намаляване на броя на трудовите злополуки и подобряване на условията за полагане на безопасен труд.

2. Кратка аналитична характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд е разположен върху 159 страници и се състои от въведение, четири основни глави, препоръки, заключение и списък на използваната литература със 127 заглавия на турски и английски език. Основното съдържание на дисертационния труд е публикувано в 2 доклада на английски език, изнесени на Международната научна конференция „Архитектура и строителство“ във Варна през 2015 и 2016 г. За по-доброто систематизиране на материала са използвани 16 графични изображения и 51 таблици.

В първа глава са поместени резултатите от анализа на условията за безопасен труд в пристанищата. Анализът обхваща съществуващата нормативна уредба, основните принципи и структурата на съвременните системи за управление на безопасните условия на труд, особеностите на пристанищата в Република Турция и основните причини за допускане на трудови злополуки в тях. В резултат от извършения анализ е установено, че е необходимо да се повиши ефективността от превантивните действия по намаляване на риска от настъпване на трудови злополуки и да се работи по създаването на единна система по управление на трудовата безопасност в условията на пристанищата.

Във втора глава е изяснена методологията за изследване на системата за управление на безопасните условия на труд. Установено е, че в основата на тази система лежат два фактора – демографските характеристики на персонала и управлението на безопасността на работното място. Върху тази основа е разработена методиката на извършеното анкетно проучване и са издигнати основните изследователски хипотези. В рамките на втора глава е изяснен подробно и използваният математически апарат за обработка на събрания емпиричен материал.

В трета глава са поместени резултатите от проведеното анкетно проучване. Събраните емпирични данни са групирани в две основни групи – демографски характеристики на персонала и управление на безопасността на работното място. Така е създадена възможност резултатите от анкетното проучване да се систематизират по

подходящ начин и да се установи степента на съответствие с нормативните изисквания.

В четвърта глава са поместени резултатите от числения анализ относно достоверността на издигнатите изследователски хипотези. В основата на анализа са залегнали изискванията за създаване на Система за управление на здравословните и безопасни условия на труд, регламентирани със стандарт BS OHSAS 18001:2007.

От кратката аналитична характеристика на дисертационния труд се вижда, че той представлява завършено самостоятелно научно изследване, което има своите безспорни приноси в научно и приложно отношение.

3. Приноси в дисертационния труд

В списъка с предложените от автора приноси са включени общо 7 приноса – 3 с научно-приложен характер и 4 с приложен характер. Според мен приноси № 2 и №3 от групата на научно-приложните следва да се обединят, тъй като чрез тях се конкретизират отделните стъпки по създаването на методиката за провеждане на анкетното проучване.

Въпреки направеното предложение считам, че приносите съответстват напълно на съдържанието и резултатите от извършеното изследване и следва да бъдат признати.

4. Препоръки и забележки към дисертационния труд.

Към предложения ми за изготвяне на становище дисертационен труд имам следните препоръки и забележки:

1. От методиката на анкетното проучване става ясно, че 14 въпроса са насочени към изясняване на демографските характеристики на респондентите. Считам, че по-добре би било (от гледна точка на въведената в България терминология) въпросите от тази група да се дефинират като въпроси, насочени към изясняване на профила на участниците в анкетното проучване.

2. Въз основа на извършеното изследване е направена препоръка да се обърне специално внимание при подготовката по безопасни условия на труд на персонала на пристанищата с най-ниската степен на образование – основно образование (препоръка № 6). Според мен резултатите от анкетното проучване дават основание като целева група да се дефинира още и групата на персонала на възраст под 25 години (фиг. 4.2)

Считам, че направените от мен препоръки и забележки имат препоръчителен и доуточняващ характер и не подлагат на съмнение актуалността на извършеното изследване и неговата научна и приложна стойност.

5. Заключение

Предложеният ми за изготвяне на становище дисертационен труд отговаря напълно на изискванията на действащата към момента нормативна уредба за развитие на академичния състав в Република България. Поставената цел и задачи пред научното изследване са изпълнени успешно.

Въз основа на направените заключения си позволявам да препоръчам на **Уважаемото научно жури** да присъди образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност **Техника на безопасността на труда и противопожарна техника** от професионално направление **5.7. Архитектура, строителство и геодезия** на **Мете Чедже**.

14.08.2018 г.

Изготвил становището: проф. д-р Борислав Ангелов